

Pilots & Planes

Bulletin nr. 311 | Prijs: € 5,20

Magazine for
**Airplane
Owners**
pilots and operators

Comanche
Beste Piper ooit

Bitburg: visiting the fifties

EXUPÉRY

Het raadsel opgelost?

"Het aankomen is niet het belangrijkste, maar het gaan"

De raadsels rond het verdwijnen van de grote schrijver-piloot zijn een paar jaar geleden opgelost. Of niet?

Op de ochtend van 31 juli 1944 vertrok een geallieerde Lockheed Lightning vanaf een luchtmachtbasis op het eiland Corsica. Met genoeg brandstof aan boord om zes uur te kunnen vliegen luidde de missie: het uitvoeren van een fotoverkenningsvlucht boven het Rhône-dal en de stad Lyon. De vlieger was een beroemd schrijver: Antoine de Saint-Exupéry.

De Tweede Wereldoorlog was in volle gang en de geallieerden bereidden de invasie van Zuid-Frankrijk voor. Ondanks de kruishoogte van dertigduizend voet werd het vliegtuig na een uur gespot door de Duitse radar. De piloot vloog op dat moment richting Middellandse zee, naar het gebied gelegen tussen Toulon

en Marseille. Bij de havenstad Marseille werd de Lightning op negenduizend voet onderschept door een Messerschmitt, gevlogen door ene Horst Rippert. De Lockheed maakte vreemde, onzekere bewegingen met z'n vleugels. Het eenzame toestel verzette zich niet terwijl het onder vuur werd genomen. Dodelijk geraakt

maakte het een laatste duikvlucht en stortte neer in zee.

's Avonds laat werd het vliegtuig door de geallieerden als verloren opgegeven. Ze hadden er geen idee van waar het toestel kon zijn neergestort, omdat het blijkbaar van de geplande route was afgeweken. Het zou nog zestig jaar duren voordat er enige

zekerheid kwam over het lot van piloot en vliegtuig. De Duitse inlichtingendiensten – en Horst Rippert – hoorden die avond ook van de vermissing, en tevens wie de verloren vlieger was. De Duitser Horst hoopte vurig dat het niet waar was. Dat niet hij degene was die de man die hij zo bewonderde, had neergehaald. Hoe dan ook: de geestesvader van de kleine prins was niet meer.

Na tientallen jaren alle gevaren in de lucht te hebben getrotseerd en overleefd, was de race voor Saint-Exupéry voorbij. *“Ce qui importe, ce n’est pas d’arriver, mais d’aller vers”* zei de schrijver ooit. En op deze zomerdag was hij niet aangekomen waar men hem verwachtte. Op zich was dat niet heel verwonderlijk. Zijn oorlogsvluchten waren getekend door tegenvallers, en ondanks zijn jarenlange

ervaring was hij regelmatig *grounded*, na talloze conflicten met zijn superieuren. Hij ondervond regelmatig incidenten tijdens missies, van technische mankementen tot identificatieproblemen en procedurefouten. Opperbevelhebber Eisenhower persoonlijk had uiteindelijk toestemming gegeven om hem weer te laten vliegen, in de hoop, zo zei hij, ‘dat hij in de lucht minder last van hem zou hebben dan aan de grond’.

Zonder lichaam, zonder wrak, bleef het mysterie bestaan

Maar de vliegdagen van Saint-Exupéry waren geteld, en dat voelde hij zelf al aan. Op zijn laatste avond overhandigde hij al zijn manuscripten aan een vriend van hem, om er zorg voor te dragen, in het geval hem iets zou overkomen. De laatste nacht verdween hij in het niets. Niemand heeft ooit geweten waar hij die heeft doorgebracht. Hij had zelf al gezegd dat het onaannemelijk was dat hij levend uit de oorlog zou komen. *"La guerre, ce n'est pas l'acceptation du risque. Ce n'est pas l'acceptation du combat. C'est à certaines heures, pour le combattant, l'acceptation pure et simple de la mort"*

Antoine de Saint-Exupéry werd geboren in 1900 als zoon van adellijke ouders. Al op twaalfjarige leeftijd ging hij voor de eerste keer de lucht in, in een vliegtuig met de merkwaardige naam Berthaud-Wroblewski. De basis voor zijn verdere leven was gelegd. Zijn ambitie was niet lastig te verwezenlijken: met het uitbreken van de eerste wereldoorlog twee jaar later, verschenen overal in Europa vliegscholen. Het nut van het vliegende wapen werd steeds meer onderkend. Vlak na de grote oorlog werd de eerste lijnvlucht geopend in Europa. In 1921, in militaire dienst, leerde de jonge Antoine vliegen en behaalde hij zijn brevet. Twee jaar later al had hij zijn eerste vliegongeluk, bij Le Bourget. Vanaf 1926, begon zijn echte dubbelcarrière: hij publiceerde zijn eerste werk (*L'aviateur*), werd testpiloot en vloog vervolgens post, op lijndiensten. Hij had eindelijk gevonden wat hij zocht. Levende legendes als Mermoz en Guillaumet werden zijn kompanen. Hij vloog op Noord-Afrika en in Zuid-Amerika, en schreef een volgende roman over zijn vliegavonturen: *Courrier sud*.

Dit boek verhaalt over een fantastische reis naar het Afrikaanse continent. In 1931 verscheen *Vol de nuit*, over zijn jaren in Argentinië. Inmiddels was hij een bekend piloot en een gewaardeerd schrijver. Niet lang daarna had hij wederom een

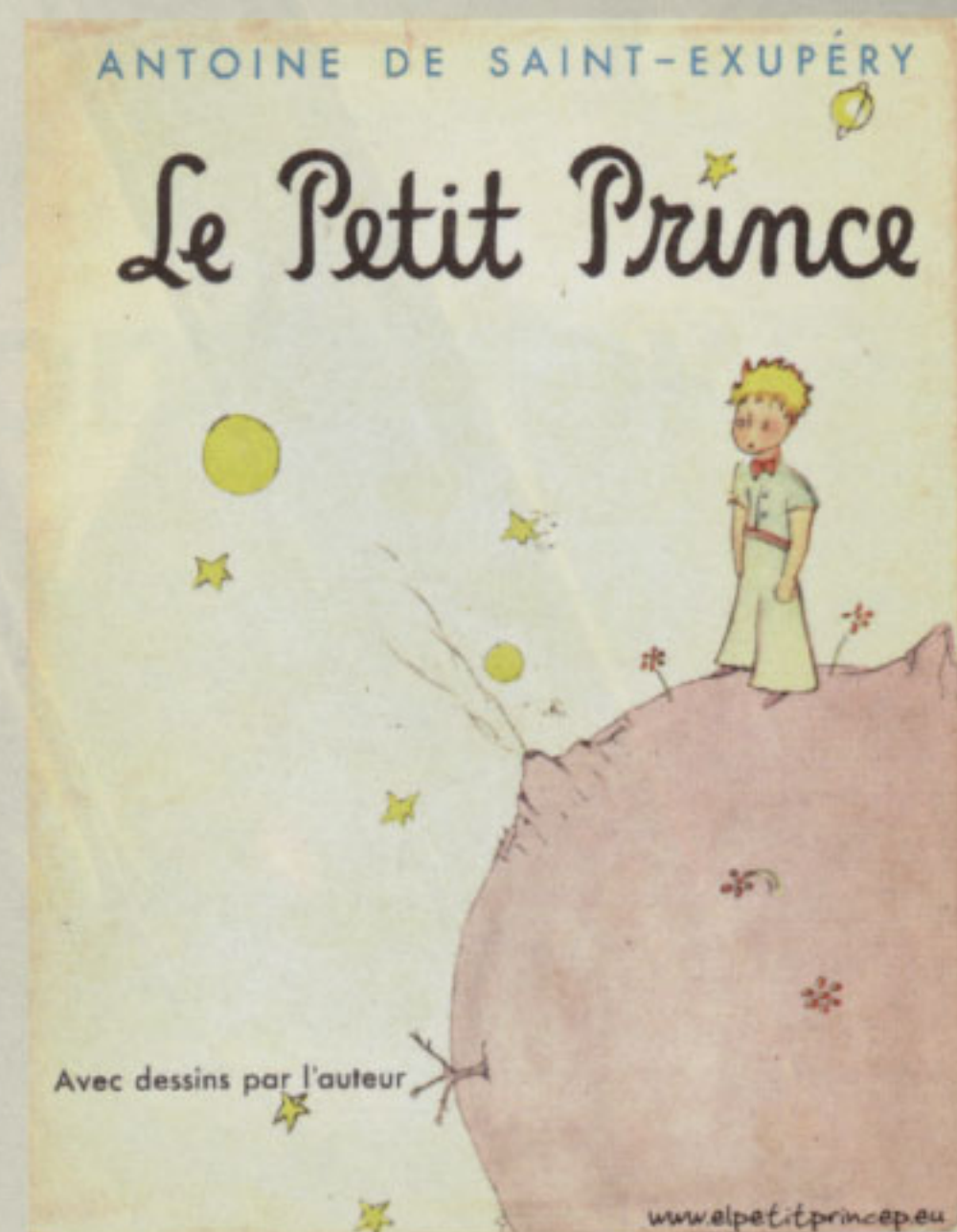
vliegtuigongeluk, ditmaal tijdens een testvlucht op een watervliegtuig. Het kostte hem bijna z'n leven en hij zette een punt achter zijn test-activiteiten. In 1934 vloog hij voor Air France in een watervliegtuig, en stortte neer in Indochina. In 1936 stortte hij nogmaals neer, ditmaal in de Libische woestijn. Dagenlang liep hij door de zandduinen met zijn technische man. Ze werden uiteindelijk gered door Bedoeïnen. Twee jaar later was het weer raak, en stortte deze pionier neer in Guatemala City. Het jaar erop verscheen *Terre des hommes*, met als centrale thema het neerstorten in de woestijn, en grote vraagstukken als vriendschap, dood en heldendom. Aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog werd Saint-Exupéry gemobiliseerd. In 1940 voerde hij verkenningsvluchten uit boven oprukkende Duitse troepen. Het boek wat hij vervolgens publiceerde in 1942, *Pilote de guerre*, is een relaas van zijn missies uit deze tijd.

Maar in de loop van dit eerste oorlogsjaar werd de schrijver gedemobiliseerd en vertrok hij naar de Verenigde Staten. Hij schreef *Le Petit prince*, een sprookjesachtig boek met tekeningen, over een vlieger, die een noodlanding maakte in de woestijn, en daar een kleine prins tegenkomt. Dit prinsje verhaalt over het leven op andere planeten waar hij allerlei mensen heeft ontmoet. Het is een boek vol fantasie; - en vandaag de dag nog steeds een klassieker.

Pas in 1943 mocht Saint-Exupéry weer vliegen voor de luchtmacht, en werd hij geplaatst in Marokko, waar hij op een P-38 Lightning vloog. Maar al snel, na conflicten, werd hem een vliegverbod opgelegd. Het verbod duurde voort tot in juni 1944, toen hij eerst naar Sardinië en vervolgens naar Corsica vertrok, vlak voor zijn verdwijning. De exacte toedracht van de verdwijning van de auteur is jarenlang onbekend gebleven.

Zonder lichaam, zonder wrak, bleef het mysterie bestaan. Lange tijd is er naar het

wrak gezocht, tevergeefs. Totdat in 1998 een visser bij Marseille de gourmette van Saint-Exupéry – een armbandje met zijn naam – in zijn netten vond. Zes jaar later werden dankzij deze aanwijzing, en na talloze expedities, de brokstukken van het wrak gevonden. Het toestel van Saint-Exupéry werd geïdentificeerd. Maar of het mysterie daarmee opgelost was, staat nog steeds niet vast. Waarom stortte hij neer, waarom vluchtte hij niet? En is Horst Rippert wel degene die hem neerhaalde op die zomerdag of klopt het hele verhaal niet? Niet alles is even eenvoudig als het lijkt. In één van zijn meesterwerken schreef de pionier niet voor niets: *"Droit devant soi, on ne peut pas aller bien loin"*.

De armband en de brokstukken van de Lightning worden tegenwoordig tentoongesteld in het Musée de l'Air et de l'Espace, op het Parijse vliegveld Le Bourget. Voorgoed vertrokken, maar uiteindelijk toch soort van aangekomen...

Tekst Rolf Brummel en Royan van Velse